

MUSA DE LA CANÇÓ POPULAR A sota d'aquestes línies, Núria Feliu durant un recital al Palau de la Música Catalana l'any 1965. A la dreta, la cantant amb Joaquín Soler Serrano i Joan Manuel Serrat, en els inicis de la Nova Cançó, el 1966, i al Jamboree, de la plaça Reial, en plena actuació amb Tete Montoliu. A sota, a l'aeroport del Prat rebent Duke Ellington i Ella Fitzgerald.

NÚRIA FELIU

LA PRIMERA I PIONERA

Durant els anys seixanta, Feliu va trencar motllos cantant en català estàndards internacionals i temes de jazz. Homenatgem la cantant catalana en els seus 80 anys, en un delicat moment de salut

TEXT **Toni Vall** FOTO **Horacio Seguí**

El 21 de setembre Núria Feliu va complir 80 anys. Tant de bo poguéssim afegir allò de “al peu del canó”, però malauradament el seu estat de salut és delicat a conseqüència de l'ictus que va patir uns mesos abans. A manera d'homenatge i d'agraïment públic, la Biblioteca Francesc Candel, del districte de Sants-Montjuïc, va acollir entre el 12 i el 31 de gener una exposició de fotos que recorre la trajectòria de Feliu, obra del fotògraf Josep Vicens, bon coneixedor de la carrera de la cantant. Durant l'acte d'homenatge van glossar la seva figura l'actor Enric Majó, el periodista Enric Frigola i Pere Baltà, de la Fundació Paco Candel. Des de l'ARA volem sumar-nos a l'homenatge a Núria Feliu amb aquest reportatge, que transita pels primers anys de la seva llarga carrera i rememora una dècada, la dels seixanta, especialment rellevant per a ella i no prou coneguda ni valorada pel que fa al coneixement popular que en tenim. És un goig poder comptar amb la fabulosa col·laboració del fotògraf Horacio Seguí, bon amic de la Feliu i bon coneixedor de seva vida i la seva obra. Durant els anys seixanta, una dècada que Seguí va enfocar molt al seguiment de la música i l'espectacle, va fer moltes fotos a Núria Feliu. Fotos que avui poden sorprendre els que tinguin una perspectiva de la cantant molt marcada per clixés i etiquetes vinculades a l'última part de la seva vida. Són els anys del teatre, dels inicis de la Nova Cançó i, sobretot, de la descoberta del jazz, del qual esdevé precursora a Catalunya i en català.

Encoratjada, estimulada, colonitzada per allò que anomenen “el verí del teatre”, amb vint anys Núria Feliu compagina els estudis de música amb uns inicis prometedors en el món del teatre. Primer a Sant Vicenç de Paül, al barri d'Hostafrancs; després a l'Orfeó de Sants i a l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, i finalment amb el grup del Teatre Experimental Català (TEC). La protagonista d'*Anna Christie*, d'Eugene O'Neal; de *Calpúnia*, d'Alfred Badia; d'*Els justos*, d'Albert Camus, i de *Britannic*, de Jean Racine. Menció especial mereix l'atreviment amb l'exigent monòleg *La veu humana*, de Jean Cocteau, l'any 1964 a l'Orfeó Canigó. Val la pena mencionar la seva intervenció en obres de teatre de destacats autors catalans, com *Calç i rajoles*, de Joan Brossa; *Història d'una guerra*, de Baltasar Porcel; *Els zincalós*, de Juli Vallmitjana, i *Situació bis i Darrera versió per ara*, totes dues de Manuel de Pedrolo.

Vicenç Olivares, director i fundador del TEC, recorda així l'experiència al llibre *Núria Feliu, 25 anys*: “Al TEC vam ser testimonis excepcionals d'aquelles representacions teatrals en què, a la clo-

A L'OLIMPIADA DE LA CANÇÓ Núria Feliu durant l'Olimpiada de la Cançó d'Atenes, de visita al Partenó. Compartia cartell amb Bruno Lomas, Jimmy Fontana i Luis Aguilé, entre altres.

enda, i com un regal de tancament, Núria Feliu cantava al seu públic formoses cançons, les que la convertirien en la important intèrpret de la cançó catalana que és avui. Interessant apunt, aquest, que permet fer una connexió immediata amb les paraules de la mateixa Feliu: “En plena època ie-ie, quan els Beatles començaven a triomfar als Estats Units i els Rolling Stones feien famós el seu *Satisfaction*, m’adono que, a més a més d’actuar, el que m’agrada molt fer dalt d’un escenari és cantar. I m’hi llanço de cap!”

Hi ha un pròleg, però, abans de llançar-s’hi de cap. Un pròleg anomenat Donald Duc. Entre 1960 i 1962, en paral·lel als anys de teatre, Feliu i quatre amics funden aquest grup musical, que fa un bon grapat de bolos per festes majors, ràdios i festivals. La Feliu confessa que compaginar música i teatre era, en aquells moments, massa exigent i va decantar-se pel teatre. Donald Duc es va convertir llavors en Cristina y Los Stop, amb un tema que ha passat a la història: “*Tres cosas hay en la vida, salud, dinero y amor...*”. De fet el mític tema *La barcelonista* també era d’ells, inicialment, però va ser Guillermina Motta qui el va cantar. Aquesta, però, és una altra història.

Una ‘rara avis’ dins de la Nova Cançó
Primer acompanya Els 4 Gats, el primer grup de Quico Pi de la Serra, i l’any següent, el 1965, ja en solitari grava i publica el seu primer senzill amb Edigsa, *Anirem tots cap al cel*, que ja l’ajunta amb un nom fonamental de la seva carrera, el músic, lletrista i arranjador musical Josep Maria

Andreu. També l’acompanyen en aquest viatge iniciàtic el mestre Francesc Burrull, nom fonamental de la Nova Cançó, i l’escriptor, promotor cultural i crític de cinema Jaume Picas, hàbil adaptador/traductor de temes estrangers al català. Quasi alhora arriba el disc encapçalat pel *single* *Gent*, versió del popularíssim *People*, de Barbra Streisand. Feliu esdevé així una espècie de *rara avis* dins la Nova Cançó. Mentre companys de generació emmarcats dins dels Setze

Jutges s’impliquen amb la cançó compromesa i d’autor, amb forta càrrega política i ideològica, Feliu es decanta per la cançó popular, els estàndards. A judici d’Enric Frigola i també de Pere Baltà, bons coneixedors de la carrera de Feliu, no van ser poques les suspicàcies des dels sectors “seriosos” de la cançó cap a una intèrpret que cantava cançons alienes i enormement populars. L’aposta era clara: en català es pot cantar tot i calia demostrar-ho, trencar cotilles i esperits capquadrats.

Aviat arriba la que segurament va ser la seva fita fonamental: el jazz. El 1966 enregistra el seu primer LP, que alhora és la seva primera, i ja mítica, col·laboració amb el gran Tete Montoliu al piano. Però també amb Erich Peter al contrabaix, Billie Brooks a la bateria i Booker Ervin al saxo. Jaume Picas fa les adaptacions al català, Francesc Borrull la supervisió musical i Albert Mallofré la producció. Un disc que avui és tot un clàssic i que conté alguns dels grans temes del repertori de sempre de la Feliu: *De dalt estant (Loverman)*, *Ves i perde’t (Bye Bye Blackbird)* i sobretot *Tot és gris (Misty)*. La portada del disc,

per cert, també és una filigrana, obra del gran dissenyador Jordi Fornas. Els recitals al Jamboree són tot un èxit. Quan dos monstres del jazz com Duke Ellington i Ella Fitzgerald arriben a Barcelona per actuar al temple jazzístic de la plaça Reial amb motiu del mai prou ben ponderat, explicat i reivindicat Festival de Jazz de Barcelona, Núria Feliu és a peu de pista per saludar-los només baixar de l’avió. I per testimoniar-ho tot, l’ull ràpid i l’objectiu encara més ràpid d’Horacio Seguí.

Més de 40 anys d’ofici

Feliu signa amb la discogràfica Hispavox, que crea un segell especial en català anomenat Estel. I en paral·lel van arribant els premis: Gran Premi del Disc Català, Trofeu d’Or de la Cançó Catalana, Personatge Important Barceloní de 1965, el Sant Jordi de *Radio Scop* –el fonamental programa de Salvador Escamilla a Ràdio Barcelona–, el premi de la crítica musical a la millor cantant femenina... Arriba també el disc amb un altre històric del jazz com Lou Bennett, els recitals al Palau de la Música i la participació a l’Olimpiada de la Cançó d’Atenes l’any 1968, compartint cartell amb Bruno Lomas, Jimmy Fontana i Luis Aguilé, entre altres. Però si algun moment és realment especial, si alguna actuació guarda la Feliu en un indret privilegiat de la memòria és la de l’11 de febrer del 1967 a l’hotel Waldorf Astoria de Nova York. La Cambra de Comerç va convidar-los a ella i a Tete Montoliu per a una actuació de cloenda de la Setmana de Barcelona a la ciutat dels gratacels.

Aviat van arribar els cuplets, l’homenatge a la Mistinguett, una actuació apoteòsica a El Molino, gales, bolos, pregons per tot Catalunya, l’estimació popular... i més de 40 anys d’ofici. ●

•
*El 1966
enregistra
el seu primer
LP, un disc
que avui és
tot un clàssic*
•